

Venstres klimakur 2020

Venstres landsmøte 2014

Bakgrunn

Venstre mener Norge må være en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet og i arbeidet med å få på plass en bred og forpliktende klimaavtale etter Kyotoprotokollen. Norge må være aktive i å finne forhandlingsløsninger og spille inn konstruktive forslag i samtale om en ny avtale. Skal en ha troverdighet i dette arbeidet og motivere andre til å gå i samme retning, må det vises vilje og evne til å omstille samfunnet i klimavennlig retning på hjemmebane.

Venstre mener den norske satsingen på bevaring av regnskog er et godt eksempel på et tiltak som kommer i tillegg til egne utslippskutt. Denne satsingen må fortsette med uforminset styrke. Men vi mener finansieringsordninger bør komme i tillegg til, og ikke som erstatning for, innsatsen for å redusere utslipp i industrialiserte land. Utviklingsland og mellominntektsland har rett til å øke sitt energiforbruk, men klimagassutslippene må være minimale. Norske myndigheter må bidra til at dette skjer.

Utslippsreduksjonene som klimaforliket har vedtatt er altfor beskjedne sett i lys av togradersmålet, som Norge jobber for. Hvis sjansen skal være 50 pst. for at verdenssamfunnet kan unngå global temperaturøkning over 2°C, må globale utslipp av klimagasser reduseres med 80 pst. fra 2000-nivå – og det må skje innen 2050. Klimaforlikets mål tilsier at en skal maksimalt slippe ut mellom 44,7 og 46,7 mill. tonn i 2020, og reduksjonen i utslipp sammenlignet med 1990-nivå vil kunne bli beskjedne 3 mill. tonn CO₂ eller litt over 6 pst. reduksjon. Sett opp mot klimapanelets anbefalinger på opp mot 40 pst. kutt i klimagassutslipp i 2020 er de norske målene ikke tilstrekkelige.

For å være sikre på at man er på rett vei for å nå målet om 15–17 mill. tonn CO₂-reduksjoner innen 2020, vil Venstre innføre en klimalov, og opprette et ekspertpanel som gjør årlige evalueringer av klimapolitikken for å se om det trengs flere virkemidler og tiltak for å nå målet.

Klimakutt innen 2020

For å nå klimaforlikets målsetning må de norske klimagassutslippene i 2020 ligge på mellom 45- 47 millioner tonn CO₂. I 2012 var de norske utslippene på 52,7 millioner tonn. Det betyr at utslippene må reduseres med mellom 5,7- 7,7 millioner tonn fra dagens nivå for å nå klimaforliket.

Men vi leverer ikke nullutslippssamfunnet i 2050 med en politikk som aldri ser lenger enn til 2020. Vi trenger en klima- og energipolitikk som setter målene for tiden etter 2020, etter følgende fem pilarer:

- Spyspissprosjekter
 - Den fornybare hovedvei: Norges viktigste hovedveier må tilrettelegges for fornybare kjøretøy gjennom utbygging av infrastruktur som hydrogenstasjoner, biopumper og hurtigladere. Dette vil møte etterspørselen som finnes allerede i dag, og sikre Norges posisjon innenfor nullutslippskjøretøy. Etablering av infrastruktur må følge virkemidler som langsiktighet i avgiftspolitikken som belønner fornybart drivstoff og økt omsetningspåbud for biodrivstoff.
 - Bygg for framtida! Plusshus er energipositive bygninger og verdens første rehabiliterte næringsbygg ferdigstilles våren 2014 på Kjørbo i Bærum. Realiseres det flere energipositive bygninger vil ringvirkningene være internasjonale.
 - Det må pekes ut en retning for en lønnsom, innovativ nullutslippsindustri i Norge i 2050. Klimatiltak i industrien handler ikke om å legge ned, men om å utvikle og investere i banebrytende teknologi. Norsk industri er allerede blant verdens reneste. Likevel er det store utslipp, som krever handling. Hva vi gjør på dette i Norge, har betydning utover Norges grenser fordi norsk industri er til stede i alle verdensdeler. Norsk industri kan ikke være billigst, men den kan være best. Å ligge i forkant av strengere miljøkrav, gir norsk industri et konkurransefortrinn. Kombinert med utvikling av ny teknologi må det tilrettelegges for utrulling av karbonfangstteknologien i industrien.
 - Norge må være verdensledende på grønne skip. Sjøtransport er den mest energieffektive formen for godstransport, og har i århundrer skapt verdier og arbeidsplasser i Norge. Den norske maritime klynge er teknologiledende innen både skipsdesign og utslippsfrie energiløsninger som brenselceller og batteridrift. Denne posisjonen bør styrkes gjennom å rulle ut nullutslippsteknologi i raskt tempo i nærskipsfart, for eksempel gjennom krav i offentlige anbud. Det vil skape marked for teknologien og redusere barrierene for implementering av denne teknologien også i større skip.
 - Norske kommuner må bli klimaspyspisser! Både innen egen drift, i sin rolle som tilrettelegger for innbyggerne og som planleggere som legger premissene for arealbruk og infrastrukturløsninger lokalt, kan kommunene bringe Norge til nullutslippssamfunnet. Dette fordrer at staten stiller krav, parallelt med at en setter av midler til kvantifiserbare utslippskutt. Vi må videreføre Fremtidens byer, og Venstre vil også innføre Fremtidens bygder, som kan bidra med spyspissprosjekter også i mindre norske kommuner.
- Bygg fornybart
 - Mer fornybar energi og nett for å kutte klimagassutslipp, nok til at vi, sammen med energieffektivisering, kan fase ut all fossil energibruk, og gi rom for mer ren, kraftkrevende industri i Norge og bidra til det grønne skiftet i Europa.

- Fas ut fossil energi
 - Fase ut all forurensende fossil energibruk på fastlandet, i transportsektoren og på sokkelen. Det betyr at vi må effektivisere energibruken, og ta i bruk mer fornybar energi for å erstatte den fossile energien.
- Bygg nye markeder
 - Norge kan skyve det grønne skiftet videre framover gjennom å skape tidligmarkeder, fornybare verdikjeder og utvikling av nye eksportnæringer, for eksempel gjennom fornybar- teknologier som havvind og sol.
- Internasjonale tiltak
 - Statens Pensjonsfond Utland investerer i infrastruktur for fornybar energi internasjonalt
 - SPU sin eksponering mot fossil energi reduseres
 - Internasjonal finansieringsordning med privat og offentlig kapital for fornybar energi opprettes etter initiativ fra Norge

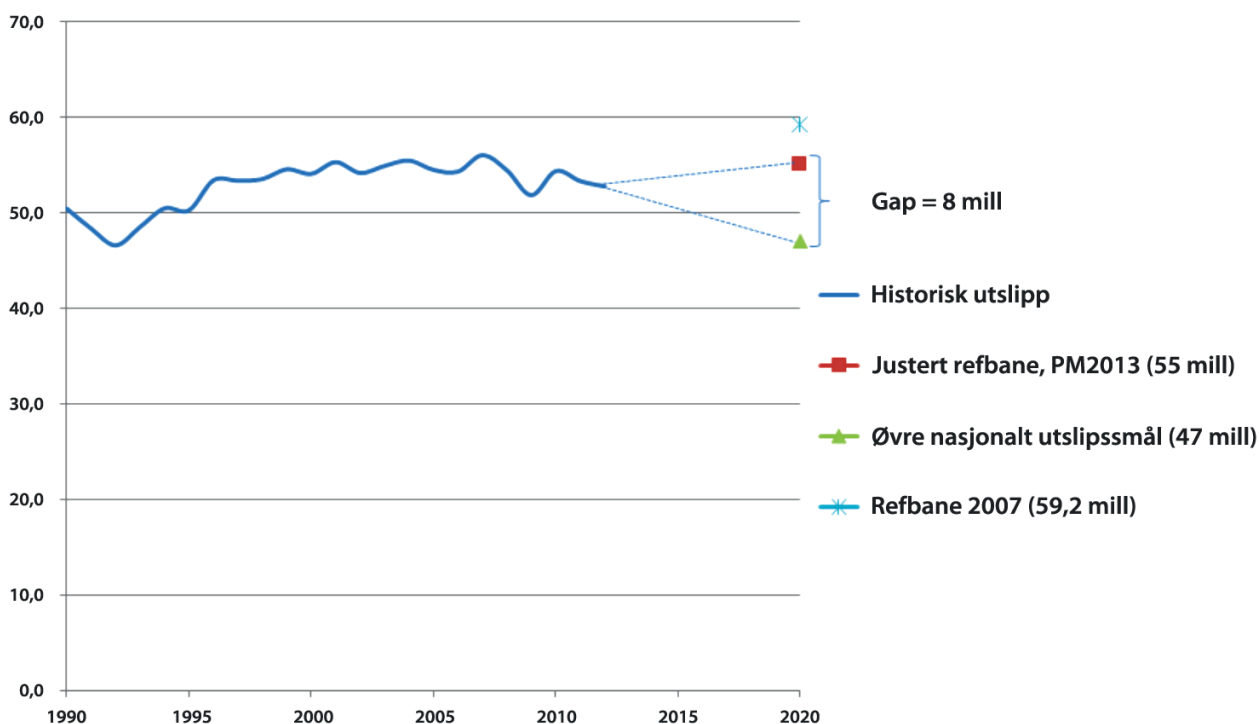
Klimameldingens effekt

Det er avgjørende at Klimameldingen, lagt fram i 2012, blir gjennomført. Men konklusjonen er at verken det positive eller det pessimistiske anslaget vil føre til at klimaforliket oppfylles. Miljødirektoratets vurdering er at tiltak og virkemidler iverksatt etter 2007 og frem til i dag vil bidra til utslipp-sreduksjoner på mellom 5,3 og 6,1 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2020.

Tiltak / virkemiddel	Nye anslag av effekt i 2020 (mill. tonn CO ₂ -ekv.)	Tidligere estimat (fra klima-meldingen, 2012) (mill. tonn CO ₂ -ekv.)
Omlegging av bilavgiften og nye vedtatte EU-standarder på personbiler, samt økt andel elbiler	900 000 - 1 100 000	800 000
Avgiftsøkninger transport og innfasing av elbil	Inkludert over	200 000
Krav om 3,5 % omsetning av biodrivstoff	500 000	400 000
Tiltak i avfallssektoren	400 000	500 000
Reduksjon av oljeforbruk, industri/bygg/varme	900 000 - 1 500 000	900 000
Teknologitiltak i gjødselproduksjon	1 100 000	1 300 000
PFK fra aluminium	500 000	-
Redusert bruk av HFK	>0	-
Bruk av HFK med lavere GWP i nye biler	>0	-
Kraft fra land til installasjoner offshore og på land	1,0	700 000
Total	5 300 000 - 6 100 000	4 800 000

Klimagassutslippene i Norge må kuttes kraftig og raskt dersom vi skal nå målet for reduksjon av innenlandske klimagassutslipp i 2020. Siden 2007 er det iverksatt mange klimatiltak som reduserer utslippene, men gapet mellom forventet utslipp og mål for reduksjoner i 2020 er fremdeles stort.

Gjennomgang av forventet utvikling av utslipp og effekt av iverksatte tiltak gjennomført av Miljødirektoratet viser at det vil være et gap på åtte millioner tonn utslipp av klimagasser i 2020. Dette må unngås dersom vi skal nå målet om reduserte innenlandske utslippsreduksjoner innen 2020.

Historiske utslipp 1990-2012 og utslipp i 2020 i en noe justert referansebane i PM2013. (Kilde: Miljøstatus, Finansdepartementet og Miljødirektoratet).

Gjennomgang av sektorene

De totale foreslåtte kuttene summerer seg til 8 812 000. Det er noe mer enn minimum i klimaforliket, men oppfylder samarbeidsavtalen som sier at vi skal forsterke klimaforliket.

Petroleum

Petroleumssektoren omfatter alle faste og flyttbare innretninger på norsk sokkel og mottaks- og behandlingsanlegg på land; Gassco Kollsnes og Kårstø, Ormen Lange landanlegg på Nyhamna, Hammerfest LNG på Melkøya, anlegget på Sture og oljeterminalen på Mongstad.

Venstre mener Norge skal ha en olje- og gassindustri med en klimastandard i verdensklasse. Det betyr at forurensende gassturbiner må erstattes med fornybar energi. Alle nye plattformer skal i utgangspunktet ha løsninger med landstrøm eller annen ren energiforsyning, og det skal legges opp til omfattende landstrømløsninger av eksisterende installasjoner.

Beskrivelse:	Kutt:	Tiltak:
Elektrifisering av Utsirahøyden	800 000	Vedtak i Stortinget om elektrifisering av hele området fra oppstart av Johan Sverdrup
Elektrifisering eller tilsvarende tiltak av deler av Hammerfest LNG	170 000	Klima- og miljødepartementet følger opp utredningene med teknisk krav
Elektrifisering eller tilsvarende tiltak av hele Hammerfest LNG, del 2.	150 000	Konsesjon til Balsfjord-Skaidja-linja og forsert utbygging av denne. Teknisk krav

Erstatt kraftvarmeverket på Mongstad med fornybar strøm fra nettet	600 000	Teknisk krav
Energieffektivisering utover referansebanen	300 000	Økt CO2-avgift til minimum 1000 kr/tonnet
Redusert fakling utover referansebanen	250 000	Økt CO2-avgift til minimum 1000 kr/tonnet
Installering av dampbunnsykluser på gassturbiner	265 000	Krav om å bruke beste tilgjengelige teknologi

Industri

Utslipp fra norsk landbasert industri er i dag på i underkant av 11,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Utslippene fra sektoren er i referansebanene forventet å være på omtrent samme nivå frem mot 2020. Den største delen av utslippene kommer fra industriprosesser. De største kildene til prosessutslipp er elektrolysen i aluminiumsindustrien, koks/kull som reduksjonsmidler i ferrolegeringsindustrien og kalsinering av kalkstein i sementindustrien.

CCS er en fullt ut tilgjengelig teknologi, og er det tiltaket som kan redusere utslippene i Norge mest frem mot 2020. Norge har et stort potensial til sikker lagringsplass av CO₂ på norsk sokkel.

Beskrivelse:	Kutt:	Tiltak:
Forsterket virkemiddelbruk for industrien		Doble avkastningen av «Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging» og styrke miljøteknologiordningen hos Innovasjon Norge. CO ₂ -kompensasjonsordningen fredes fram til 2020
Overgang til biokull i ferrolegeringsindustrien	400 000	Investeringsstøtte til biokullfabrikk
Reduksjon i PFK-utslipp fra aluminiumsindustrien ved prosessoptimalisering	140 000	Krav om å bruke beste tilgjengelige teknologi og støtte fra Klimateknologifondet
Overgang til biobrensel	400 000	Driftstilskudd fra Klimateknologifondet
Energieffektivisering	150 000	Støtte fra Enova
Fangst og lagring av CO ₂ i industrien	800 000	Statlig investeringsstøtte til Norcem i Breivik
Fangst og lagring av CO ₂ på Svalbard	60 000	Statlig investeringsstøtte til nytt kullkraftverk

Transport

Transportsektoren står for det største utslippet av klimagasser i Norge. Sektoren omfatter veitransport (personbiler, godstransport, busser, motorsykler og mopeder), ikke veigående kjøretøy (bygg- og anleggsmaskiner, traktorer, fritidsbåter med mer), kystfart, fiske, jernbane og innenriks luftfart.

Venstre mener det bør settes følgende målsetninger innenfor transportsektoren for 2020:

1. All trafikkvekst i og rundt de store byene skal skje gjennom kollektivtrafikk.
2. 200 000 nullutslippsbiler i 2020. Norge bør ha som mål at 200 000 elbiler, hydrogenbiler og ladbare hybrider ruller på norske veier. Dette inkluderer nullutslippsvarebiler.
3. 10 pst. av drivstofforbruket er biodrivstoff
4. Alle busser i bruk i kollektivtrafikken går på klimavennlige drivstoff gjennom nullutslippsk-

rav i anbudsprosessene.

5. Alle kjøretøyene i offentlig sektor går på klimavennlige drivstoff gjennom nullutslippkrav i anbudsprosessene

6. 90 pst. av fergene går på klimavennlige drivstoff gjennom krav stilt i anbudsprosessene til nullutslippsteknologi

7. 90 pst. av lastebilene går på klimavennlige drivstoff gjennom å fjerne veibruksavgift for biodiesel, garantere langsiktige fordeler for bruk av biodrivstoff og øke støtten til Transnova for å sikre investering i infrastruktur.

Beskrivelse:	Kutt:	Tiltak:
Forsterket virkemiddelbruk i transportsektoren		Økte bevilgninger til Transnova. Transnovas Mandat må innrettes slik at det på sikt kan finansiere støtte til utrulling av infrastruktur for nullutslippskjøretøy (lading, landstrøm, hydrogenstasjoner og biodrivstoff) over hele Norge.
Tiltak 10 % omsetningskrav av biodrivstoff	532 000	Omsetningspåbud.
Biogass fra våtorganisk avfall og landbruk brukt i busser og tunge kjøretøy	350 000	Ferdigstillelse av biogasstrategi. Økt støtte til infrastruktur og kjøp av tyngre gasskjøretøy. Stans i viderføringen av avgiftsfritak for fossilnaturgass.
Redusert utslipp fra nybiler fra 110 g/km (referansebane) til 85 g/km i 2020	315 000	Beholde og garantere langsiktighet for el-bilfordeler og økte avgifter.
Effektivisering av varebiler	65 000	Nytt avgiftsregime
Redusert trafikkvekst for personbiler	550 000	Økt støtte til kollektivtrafikk, køprising og andre trafikkreduserende tiltak.
Økt innblanding av bioenergi på 3,5 % også for ikke-veigående kjøretøy	115 000	Videreføring av avgifter som gjør fossilt drivstoff dyrere, og biodrivstoff billigere
5-10 % innblanding av biodrivstoff i Jetfuel	140 000	Frita fly med høyinnblanding av biodrivstoff for landingsavgifter.
Fiske og kystfart: gass, energieffektivisering og landstrøm	370 000	Påbud og avgifter

Jordbruk

Utslipp i jordbruk var på 4,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2012, og er i framskrivningene forventet å bli redusert til 4,2 millioner tonn i 2020.

Beskrivelse:	Kutt:	Tiltak:
Optimalisering av spredningstidspunkt og -metode for husdyrgjødsel og oppfølging av gjødselplan.	50 000	Ferdigstille gjødselverforskriften, skjerpe rutine om gjødsling og stille krav om gjødslingsplan.
Redusert tap av matvarer i verdikjeden fra jord til munn	30 000	Følge opp avfallsstrategien.
Stans i nydyrking av myr og restaurering av dyrket myr.	40 000	Forbud og tilskudd.
Oppsamling av husdyrgjødsel til produksjon av biogass	150 000	Ferdigsstille biogasstrategi. Økning av tilskuddet for behandling av husdyrgjødsel.

Oppvarming av bygg

Denne sektoren inkluderer oppvarming husholdninger, oppvarming i primærnæringer, bygg-og anleggsvirksomhet, tjenesteytende næringer og "andre næringer". Bygg bruker om lag 40 pst. av energien i Norge i dag og står for om lag 3 pst. av de direkte utslippene. I tillegg kommer en betydelig større mengde utslipp fra produksjon og konstruksjon av bygg. De direkte utslippene er overflødige og kan fjernes uten større kostnader.

Venstre mener kravene til energibruk i bygninger bør strammes kraftig inn. Hovedregelen bør være at bygg forsynes med fornybar energi.

Beskrivelse:	Kutt:	Tiltak:
Fas ut oljefyring i husholdningene og erstatt fossil spisslast med fornybar energi (f.eks biofyringsolje eller elektrisitet)	500 000	Gjennomføring av vedtatt forbud mot oljefyring. Økt avgiftstrykk gjennom mineralolje og CO ₂ avgift til svensk nivå. I dag er den samlede avgiften i Norge på 2,52 kr/L, mens den samme avgiften i Sverige er på 4,87 kr/L. Fossilgass til oppvarmingsformål (brukt direkte eller via fjernvarme) må også ilegges en CO ₂ -avgift for å hindre fossil spisslast.
Kutt i oljefyring som grunnlast i andre bygg, inkludert alle offentlige	650 000	Gjennomføring av vedtatt forbud mot oljefyring
Mindre klimabelastende byggematerialer, for eksempel økt bruk av tre		Krav i forbindelse med anbud-sprosesser
Statlige plussus		Gi Statsbygg oppdrag om å realisere et plussus. Staten skal gi øremerket ekstrabevilgning for realisering av det første statlige plussuset

Annet

Venstre mener at et mål med avfallspolitikken må være å øke utnyttelsen av avfallet som en ressurs, samtidig som utslipp av klimagasser og miljøgifter fra avfallet minimeres. Ved en målbevisst bruk av regelverk, avgifter og andre virkemidler vil en legge til rette for at stadig flere avfallsfraksjoner kan tas inn i kretsløpet og komme til nytte igjen som råvarer i nye produkter eller i energiproduksjon. Strengt regulerte rammer for sluttbehandling og avgifter som speiler miljøkostnadene fra forbrenning og deponering, kan bidra til at en når de ambisiøse målene på avfallsområdet.

Beskrivelse:	Kutt:	Tiltak:
Økt materialgjenvinning av plastemballasje og andre typer plastavfall fra husholdninger og næringsliv	70 000	Følge opp avfallsstrategien og stimulere til økt bruk av bioplast gjennom at dagens avgifter på emballasje til drikkevare erstattes av en avgift på all emballasje etter fossilandel.
Konvertering fra fossil fyring i fjernvarmeanlegg og varmesentraler til fornybare energikilder	100 000	Forbud.
Reduksjon i HFK-utslipp som følge av nye virkemidler	300 000	Avgifter.

Skap rom for utslippskutt etter 2020

Å bygge mer fornybar energi er avgjørende for å skape handlingsrom for utslippskutt. Den nåværende storsatsingen med grønne sertifikater har sørget for at det ikke er mulig å avvise fornuftige klimatiltak med påstander om at det ikke er energi tilgjengelig for å erstatte det fossile, enten det gjelder elbil eller elektrifisering av sokkelen. I dag er over halvparten av den norske energibruken fossil. For å skaffe oss handlingsrommet til å ta dette ned til null, må vi effektivisere energibruken vår og samtidig fortsette med fornybarutbygging – 2020 kan ikke være punktum for fornybarsatsing.

Regjeringen har varslet at det i 2015 kommer en stortingsmelding som ser energi-, klima- og næringspolitikk i sammenheng. Denne meldingen må gjøre det tydelig at vi skal bygge det vi trenger av fornybar energi og strømmnett for å erstatte all norsk fossil energibruk fram mot 2050. Meldingen må også peke på noen klare mål for 2030 – fossil energibruk må da være redusert med 50% i forhold til 2012-nivået.

Fornybar-politikken må ha to hovedmål: Øke volumet på tilgjengelig fornybar energi på en kostnadseffektiv måte gjennom en videreføring av systemet med grønne sertifikater, og teknologispesifikke satsninger som sikrer at vi tar i bruk teknologier som ikke er billigste alternativ i dag, men som vi trenger for å komme til mål i 2050. Det er store uutnyttede muligheter innen solenergi, og stort utviklingspotensial innen havvind i Norge, som trenger bedre rammebetingelser for teknologiutvikling og introduksjon til markedet. Enova kan i dag gi støtte til testprosjekter med opptil to-tre turbiner. Det vil si at små testparker på over to-tre turbiner i dag faller utenfor Enovas støttemuligheter. Enova må tilføres mer midler slik at de kan støtte slike testprosjekter og bidra til markedsintegrasjon av havvind i Norge.

For solenergi er det nødvendig med tiltak som får i gang markedet – også her vil en støtteordning fra Enova være et egnet virkemiddel. En slik investeringsstøtte for bygningsmonterte solceller bør gjelde for de første 1000 som kjøper bygningsmonterte solceller og kan innebære en engangsbevilgning til Enova på 180 millioner kroner som gis som investeringsstøtte for opptil 40 % av totalkostnad for solcelleanlegg på bygg. I Oslo har Venstre fått gjennomslag for at ENØK-fondet også kan brukes til solceller – dette kan også gi en mulighet til å starte å bygge markedet for denne teknologien. Når markedet er i gang, bør solceller på bygg kunne ivaretas gjennom generelle ENØK-ordninger som skattefradrag for energieffektivisering i egen bolig.

Norge er et lite land, men spiller en viktig rolle i det europeiske energisystemet som fossil energileverandør. Det grønne skiftet gir oss derfor særlige utfordringer, men også gode muligheter. Norge må være en pådriver for at balansekraft til ny fornybar energi i Europa leveres av nullutslippsløsninger. Både gjennom politisk arbeid opp mot diskusjonen om kapasitetsmarked i EU og gjennom å være en pålitelig leverandør av klimavennlig kapasitet i energimarkedet. For å kunne ta en viktig rolle i det framtidige fornybare Europa, trenger vi flere strømkabler til andre land. De planlagte kablene til Tyskland og England må ferdigstilles etter planen i 2018/2020, og det må gjøres ytterligere tiltak for å styrke overføringskapasiteten for elektrisk kraft mellom Norge og det øvrige Europa fram mot 2030.